

A „KELET” előfizetési díja:
Videkre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:
Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Pro dome.

(?) A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízottjai: Szász Károly miniszteri-, dr. Markuszovszky osztálytanácsos és Kolbenheier Ferencz min. építész mérnök ma este érkeznek városunkba, hogy az egyetemünk vegytani intézetének számára szerzendő új helyiség iránt a helyszínen tanulmányokat tegyenek; hogy az egyetemi intézetek és gyűjtemények állapotát közvetlenül megismerhessék s általában az egyetem szükségait egész összességükben áttekinthessék.

E helyen ismételve volt alkalmunk az erdélyi részek új egyetemének érdekében föl-szólalunk s nem egyszer hibáztatás volt az, a minnek hangot adnunk kellett. Annál nagyobb örömmel ragadjuk meg tehát az alkalmat, midőn hibáztatás helyett elismerés szavait hangozthatjuk s köszönetet nyilváníthatunk, nemcsak az egyetemi körök, hanem az erdélyi részek intelligenciájának nevében is a miniszternek, hogy, mint lát-szik, a kolozsvári egyetem szükségére is na-gyobb figyelmet kíván fordítani s bár az or-szág pénzügyi erejének határain belül foko-zatos emelését czélozza ez ifjú intézetnek, de melynek hivatása nemcsak a szoros értele-mben vett erdélyi részek szegényebb ifjainak magasabb szakoktatására, hanem az ország ide gravitáló vidékeinek összes szellemi éle-tére s a tanár-képzés által középtanodái eme-lésére is kiterjed.

Mi, az ország keleti része, a mellett, hogy saját provincialis érdekeinket melegen kívánjuk szolgálni, egy perczig sem feledkez-hetünk meg arról a kötelességről, melylyel az ország közoktatási minisztere a mi veli nyugat szemeláttára működő központi tanu-lyzetek irányában viseltetik s ezért kezdettől fogva csak természetesen találunk, hogy min-denek előtt a budapesti igények valának ki-elégítendőek; de második sorban aztán meg-követeltük s megköveteljük a figyelmet, tá-mogatást a keleti misszióval bíró intelligencia e gőcz-pontja számára is s épen mert a mi-niszteri küldöttség városunkba érkezése e szükség sorra kerítését látszik jelölni: ádvö-zöljük melegen a biztosokat s minisztert, a kinek gondoskodásából vendégeinkhez szeren-csénk lehet. Az a képmén, melyet Szamosi Já-nos egyetemi tanár, (mint e lapokban is is-mertetve volt) az erd. muzeum-egylet törté-nelmi szakosztályának egyik közelebbi ülésén, a magyar egyetemekről, párhuzamban az osztrák egyetemekkel, rajzolt, elég vilá-gosan ki van jelölve az irány, melyben a továbbhaladásnak történnie kell s ha a bu-dapesti egyetem nagyobb mérvű befektetéseit egyelőre befejeztetnek tekintjük, jó aus-piciumok közt nézhetünk a most következő évek elé, melyek folyamán aztán a kolozsvá-

ri egyetem javára teendő befektetések vál-tathatják föl a közoktatási tárcza rendjén a ma-gasabb tételi rovatokban azt a helyet, mely-et eddig úgy szólván kizárólag a budapesti foglalt el.

Áttérve, már most a küldöttség leg-közvetlenebbül előtérben álló feladatára; a chemiai laboratorium számára berendezendő új helyiségre: meg fogunk győződhetni, hogy a mit a képviselőház pénzügyi bizottságában lefolyt jelenetek bírálata alkalmával — bi-zonyos részről oly zokon vett nyíltsággal és őszinteséggel mondánk, e helyen el, magaa tiszta igazság volt. Az oktatásügyi miniszter ur, azóta, hogy a képviselőház utasításának eleget tehessen, föl hívást tétetett közzé a hely-beli lapokban, a kolozsvári háztulajdonosok-hoz intézve, hogy az e célra alkalmasnak vélt épületes telkeket fölajánlják. Ajánlat, mint tudjuk, érkezett is fölös számban (ille-tékes és — jellemző ironiájával a helyzet-nek: illetéktelen helyekről) de, la jól va-gyunk értesülve, oly árák követelése mellett, hogy a miniszter 80.000 frtos terve össze-hasonlíthatatlanul jutányosabbnak bizonyult — nem is számítva az ujan és így tervsz-e-rűen történő építés mérhetetlen előnyét a tol-dott-foldott tatarozás fölött, a mi örökös tá-kolást, utánköltekezést tenne szükségessé, a nélkül, hogy a szak czél valaha teljes kielő-gítésre számíthatna. Ehez képest mi erősen hisszük s a legmelegebben óhajtjuk, hogy a miniszter ur megmaradjon eredeti terve mel-lett s a bizottságnak lesz alkalma oly ada-tok gyűjtésére, melyek talán még a pénz-ügyi bizottság szakfőleit is meg fogják győzni elfoglalt álláspontjuk tarthatatlansága felől.

A többi intézetek állapotairól mit mond-junk! A régi jó Márton gramatikájából nem csak arra a mondatra emlékezünk, hogy „Der Flügel des Vogels ist manchmal schwarz, blau und weiss“, hanem arra is, mely sze-rint: „Rom wurde nicht in einem Tage er-baut worden“ — s így senki értelmes nem fogja azt várni a miniszter úrtól, hogy épen a mai pénzügyi viszonyok közt, rögtönösen minta állapotba helyezze egyetemünk intéze-teit, de a minden és a semmi között van bizonyos középérték s az állandó pótolgatás, több év rendjén, tetemes eredményt mutathat föl s azt hisszük, az illetők nagy hálára lesznek kötelezve, ha ez állandó pó-tolgatás felől biztosítást nyereyendek.

Végül, még csak egyet. Köztudomású dolog, hogy az egyetemi tanhelyiségek egy része a r. kath. lyceum épületében szállásol és hogy e miatt a r. kath. igazgató tanács ismételve szót emelt a miniszternél. A kér-dés jogi oldalát egyáltalán nem érintve — csak is azt kívánjuk fölemlíteni, hogy akár a beszéd hevében csaknem elárulta a titkot, mely-nek minden áron rejtve kellett maradni.

De a Jakab kíváncsisága fel volt már éb-resztve:

— Meggondolhatja magát? Mit tenne is-mét? . . .

— Semmit, csaknem ostobaságot mond-tam . . .

Tehát feleljen igent vagy nemet, megakar-ja-e kérni azonnal Klaudia kezét, vagy nem?

— Nem tehetem.

— Hogy az ördög vigye el a dolgát!

Tehát nekem kellend majd önt házasságra kényszerítenem!

—

VIII.

„Raymonde” betanulását, melyhez előbb a legnagyobb sietséggel s lázas tövénységgel fűg-tak volt hozzá a színészek, s napról-napra lany-huló igyekezettel folytattak, most midőn már csaknem egészen el voltak készülve a darabbal, s az igazgatóság készült kitűzni a napot az első elő-adásra, egészen abban látszának hagyni, Jakab eltelve a mindennapi boldogság mámorával, nem igen látszék törődni vele; Marczel, ki kíváncsiab-b s türelmetlenebb volt e késelelemért, mint ifjú szerelmesünk, talált módot, egy kis szerény tuda-kozódásra a színfalak mögött; itt megtudta, hogy Johanna, rendre-rendre elvesztette a darab irán-ti lángoló érdeklődését, mely őt eleinte annyira lelkesítette, hogy szerepe észrevehetőleg kifárasztotta, és hogy ő maga kérte oly kísérlet elhalasz-tását, melynek most belátja veszélyes voltát, mi-után darabig tagadta azt, bátran mert vele szem-

AZ ÉRTÉKESBB CIKKEK DUAJTATNAK.
Kéziratok nem adának vissza.

joggal, akár jogtalanul lakozik a boncz-te-rem az elemi és középtanodát is magában foglaló lyceumi épületben: mindenesetre az egészségügyi rendszert ellenére történik a boncz anyag kevés volta nyomán szükségkép egészségtelen következményekkel járó bonczolás a város közép-táján s négy-ötszáz gyer-mek tartózkodási helyén. Talán ez alkalom-al lehetne oly megoldásra segíteni a kérdést, a mely nemcsak közegészségi szempontból volna kielégítő, hanem még a jogi kérdés-nek is elvonná érdes izst s ez esetben az egyetem körén sokkal tulterjedő hatást le-hetne a bizottság lejárótelének köszönni.

Valamint ez a kérdés, ugy a többi is, azonban illetékes szakkézre van és lesz bizva s azért mi megelégedve e jelzéssel, egyszerűen csak ismételjük szíves üdvözlétün-ke-t a bizottságnak s hálánk kifejezését a miniszternek.

Jelöljen a küldöttség működése új for-dulatot egyetemünk életében s előnyére!

A székely nemzeti muzeum ér-dekében.

A székely nemzeti muzeum érdekében so-kat, nagyon sokat tett annak létrehozója, megalapítója: özvegy Cserey Jánosné, született Zathu-reczky Emilia ő nagyeága Imecsfalván. Lapunk mai számának tárczájában elő van sorolva, mit és mennyit tett nagy fáradtsággal, költséggel és gond-al e lelkes honleány e nagy részben kizárólag általa szerzett gyűjtemény érdekében.

Es e szépen rendezett már is nagy hírű váló muzeumot egy „székely nemzeti muzeum” és ezzel összekapcsolandó „tudományos egylet” megalapításá czéljából a székely nemzetnek adomá-nyozta és azonkívül ezer forintos alapít-ványt tett a muzeum fenntartásának biztosítása érdekében.

A nemes honleány a székely nemzet hálá-jára méltán érdemessé tette magát; nevét még az utókor is hálával és tisztelettel fogja említeni: megtett mindent, a mit nemzete érdekében tehe-tett, és mindent a legnagyobb buzgósággal és igyekezettel.

De bármily szép legyen is egyesek kezde-ményezése, egy nemzeti intézmény körül; a si-ker mégis csak a nemzet fiainak segédkezése, tö-mörülése által érhető el.

Es tettünk-e a székely nemzeti muzeum érdekében valamit? Bizony, valljuk be, édes ke-veset, majdnem semmit.

Ha nem tévedünk ezen muzeum-alap, mely a tudós világ által „nagybecsűnek” nevezte-tett és kivált unicumai által már is bíressé vált, még az 1876-ik évknek elején ajánlatot fel a szék-ely nemzetnek és közvetve Háromszék kö-zönségének elhelyezés és gyarapítás végett: és a székely nemzeti muzeum maig sincs elhelyezve, pedig három év telt el azóta.

beszállni: ez némi zajt is ütött a színház társal-gójában, de mert a nő némi részben a Johan-na sajátjának volt mondható, s mivel csaknem az egész darabot az ő szerepe töltötte be, egye-dül ő aratott diadalt benne, nem igyekezett sen-ki ellensúlyozni kimondott óhaját, mit különben pusztaszeszélynek tulajdonítottak. A színháznál min-denki ismerte maktacosságát, s tudta, hogy hamar kétségbe tud esni, s társai csoppet sem csodál-koztak már, ha újabb bolond eszméje jött.

Marczel nem szót semmit a dologról Johan-nának, várta alkalmasint, hogy alkalom kínálko-zék magyarázatokra; az alkalom elő is adta ma-gát, a következő hétfőn; e napon, midőn rendes látogatásért a háznál, nagyon heves jelenet folyt le ott. Johanna türelmetlenül várt reá, a mint belépett, kérdőre vonta, kezében tartva lapja azon számát, melyben „beti szemléjét” adta ki ma.

— Mit jelentene ez? kérdezte haraggal. Engem illetnek e szép megjegyzések? . . . De az egésznek nincs semmi értelme, annyit mondhatok. Önnek azt mondták nemde, hogy többé nincs ked-vem eljárszani „Raymonde”-ot, hogy én magam ismertem el magamról, hogy nem bírom elérzé-kenyíteni a közönséget?

Marczel szívére tett kézzel esküdött, hogy semmi elzárást nem akart tenni. A legtisztább szándékkal ült le íróasztala elé. — Nem adta elő magát a héten a legkisebb megrostálási való szín-darab is, ugymond, sem legyet, sem bogarat nem kaptam tollam alá; e tárgyat, szükségből vettem elő, mint bár mely mást, mely eszembe jut . . . Fel fogják használni az ön ferde, képtelen elméletét arra, hogy elnyomjanak, megalázzanak, azon visszalépéssel fogják kapcsolatba hozni, mely-

Miután az alapítvány megtétele által e nem-zeti muzeum, nemzeti vagyonná, közkincséé vált és minden önzetlen székely hazafinak kötelessége ez adomány iránt érdeklődni, azt ellenőrizni; ne vegye fölünk rossz neven senki s ne tekintsek köz-ügyi felszólalásunkat személyi megtámadásnak sen-ki, ha a közügy érdekében több világosságot (Goethe szavai szerint: „Mehr Licht!“), nagyobb nyilvánosságot kérünk a kezelőktől és kérdjük, hogy e nemzeti vagyonról ki felelős, kik-e-ze-zi a begyűlt pénzt, ki nevezte ki magát a mu-zeum főjének, a nemzet tudta és beleegyezése nélkül?

Háromszék vármegye ugy látszik — mit sem tett az állandósítás és berendezés érdekében; pedig még tárczavizgalmak is rendezettek annak berendezése javára; méltó megütközéssel kérjük: meddig magy ez így és mikor lesz ez máskép?

A havi kimutatásokat erdélyrészi hírlapja-inkban havonként pontosan közölve látjuk; örö-m mel olvassuk azokból, hogy a székely nem-zeti muzeum mily szépen gyarapodik; de ugyanezen kimutatásokból azt is látjuk, hogy még mindig az adományozó lelkes honleány fáradozik e nemzeti muzeum körül és még mindig egy ala-pítandó (tehát a nemzet által még át nem vett) muzeumból van szó, a mely még mindig ala-kulatlanul áll, az adományozó óhaja dacára, nemzetünk haladása hátrányára.

Mondjuk ki őszintén, hogy egy székely nem-zeti muzeum megalkotása nemzetünk haladására, a székely értelmiség érdekében és kötelességében áll. Egy tudományos központtal kell, hogy bir-junk; melynek körébe vonul a nemzet értelmisé-ge: hova összegyűjtjük nemzeti kincseinket, le-folyt nemzeti életünk, régi történeteink örökbe-sű marad ványait; összeszerezzük a jobb és jobb könyveket, a tudomány emez égi szövétnékeit; hol a hazai oltárnak fogunk megszűnés nélkül ál-dozni; hol a tudomány s főként hazai történe-tünk és a természet tudományok művelődésén, népszerű alakban ismertetésén, terjesztésén és gy-a-rapításán fogunk a hivatottak munkálkodni, hogy innen aradjon a világosság a népre, a hazára és használhassa, vagy gyönyörködhesseik szemlölés által mindaz, ki ismereteit gyarapítani kívánja. Mindent pedig csak a muzeumok által érhetjük el; mert itt képviselve vannak: a vallás és hit-oktatás bizonyítékai: a jog és törvénytudományok gyűjteményei; a természetrajz és orvosi tudomá-nyok mintái; a történelem, életírások, földírat, népmé, régiségtan, a hadászat, gazdaság, ipar és kereskedelem, eszközök és emlékek által: szó-val minden a mi csak az emberiség művelődésé-re hathatós tényezőül szolgálhat, és egy nemzet díszére, büszkeségére lehet.

Es egy ilyen intézményt, mely annyi java-dalmakkal kínálkozik nekünk és utódainknak, el-hagytuk aludni és az érdeme szerint meg nincs becsülve, az még mindig elhelyezetlenül, céljától eltérőleg, a tudvágyó, vagy gyönyörködni óhajó lyel vádolnak, hogy teszom. Mit bántam én az irgy fecsegést? De az ön czikko, kő-kézen fo-rogva, a tehetséghiány bélyegét nyomja reám.

— Ej! de hát mit tudok én a kegyedék szinfalakmögötti titkairól? Ismétlem, hogy csak általános elméletet állítottam fel.

— Akkor hisz tebtát a különlegességeken; és mégis azon szabályt akarja érvényre juttatni, hogy egy művész, ki rendszeren meg szokta nevet-etni a közönséget, nem gondolhat arra, alkalom-szerűleg meg is rikátni azt?

— Nézzem ide, folytatá ez asztalra mutat-va, tele felnyitott hírlapokkal, ezek mind névtelen küldemények; ma reggel óta több mint tizenkét számot kaptam e lapból, melyekben, az ön cik-kének egyenesen reám alkalmazható sorai, mind veres irónnal vannak aláhuza.

Barátnőim diadalt ülenek . . . De nagyon sajnálom édes barátom mind önért, mind ő érel-tük: a hét befejezte előtt Raymonde mindnyáj-unkat meg fogja hazudolni.

Marczel nagyon jól játszott, önmegadás és megaláztatással hajította meg magát. Johanna két napon keresztül nagyon hidegen viselte magát irányában; a harmadikon győzelmes areccsal fo-gadta őt, mosolylyal ajkain: —

— A darab ki van tűzve szombatra, szől. Marczel oly élénk öröm kifejezésével dör-zsölte kezzeit, hogy egészen meglepte a szí-nésznőt.

— A kísérlet, előre megmondom, nagyon zavarba fogja ejteni önt. . .

Johanna, büszke önbizalma dacára nem ta-gadhatta el magában, hogy művészetével, egészen új, veszélyessé válható ténre lépett, a bukásnak

közönség előtt — ki tudja, ki randeletéből, vagy mulasztásából — még mindig zárva áll.

Ezt az adományozó lelkes honleány nem így akarta s hogy nemes buzgalmának eredménye ez legyen, azt nem is gondolhatta. E halogattat, e semmit nem tevést az ellenőriző székely nemzet-nek s nélkül hagytnia nem szabad.

Mi tehát e tárgyban a teendő? Ki van bi-valva, ki bir jogosultsággal és illetékességgel e gyűjtemény jövője iránt intézkedni. E kérdésekre egyszerű felelet az, hogy magának a nemzetnek, illetőleg minden jó hazafinak.

Nézetünk szerint az első megoldandó kérdés lenne az, hogy ki vegye át a muzeum-alapot? Azt hisszük, hogy mivel a székely nemzetnek adományoztatott, legilletékesebbek a nemzet által megbízott országgyűlési képviselők, főispánok és a székely nemzet ügyei iránt érdemeket szerzett fér-fiak, kikből egyéni indítványképen egy névsort is állítunk össze. Én megvalásztandóknak tartanám: Elnöknek: br. Apor Károly ő méltóságát, mint a „Kemény Zsigmond-társaság” elnökét, Alelnök-nek: gr. Káloki Dénes ő nagyméltóságát. Vá-lasztmányi tagokul: Tisza Kálmán, (s. szt.-g yör-gyi képviselő); Bothos Kálmán, Bereczki Sándor, Zarándi K. Vilmos, Pap Lajos, Lázár Mi-hály, Borosnyai Pál, gróf Nemes Nándor, Mikó Bálint, Balázs Lajos, Orbán Balázs, Ugron Gá-bor és a többi székelyföldi képviselőket; továbbá. Béli Gergely, Mikó Mihály, Dániel Gábor, Potsa József főispánokat, és: gróf Teleki Sámuel, gróf Kun Kocsárd, Hajos János, Buzogány Áron, Ja-kab Elek és Lázár Ádám urakat, kiknek egy ala-kuló gyűlést kellene összehívni s maguk közül egy bizonyos számú bizottmányi tagokat oda küldeni, a hol (Imecsfalván) a muzeum alap, néhány ezer darabban elhelyezetlenül van, azt átvenni, annak elhelyezéséről gondoskodni és az alapszabályokat elkészíttetni.

Miután pedig Háromszék vármegye előljáró-sága három év óta nem talált a muzeum szá-mára alkalmas helyet s ha találna is, miután a székely nemzet közkincsének, e székely nemzeti muzeumnak legilletékesebb helye a székely fővá-roshan Maros-Vásárhelyt lenne, azon indítványt is tesszük, hogy a székely nemzeti muzeum szék-elyföldről e székely főváros Maros-Vásárhely tizes-sék ki, a hol a Teleki-könyvtár, két gymnasium és két nyomda, a királyi tábla és a „Kemény y Zsigmond-társaság” fenállása által a muze-um jövője biztosítva van. Kényelmes helyiséget nyerne ilya muzeum és miután az ősi Marosszék ha-vasa székely nemes birtokosai szöveteztékének ala-pszabályai szerint a 10.000 forint tartálékátke ka-matja és az évi tiszta jövedelem culturális czé-lokra fordítandó, 800—800 forint évi fizetést a már kinevezett és a muzeum érdekében nagy te-vekenységet kifejtő muzeumb: Vasadi Gyula ur is kaphatna nálunk, a székely fővárosban.

Igen óhajtanák, ha felvilágosítást kérő cik-keinkre, illetékes helyről érdemleges választ kap-nánk s mi fogunk örövendeni leginkább ha a kel-tetve; néha nagy elfoglaltság látszott rajta, mi nem kevésbé nyugtalanította Marczelt, ki tán még nagyobb remegéssel nézett az előadás elé, mint hogyha ő irta volna a darabot, vagy mintha az ő sorsáról határozná az. Jakab aggodalmasnak nézett ki, az utolsó próbák alkalmával nem tet-te a darab azon hatást, melyet remélt. Egyedül Klaudia nem kétkedett a siker felől, mindenkit felvillanyozott jó kedve és bizalma által.

Szombaton reggel csak látták megérkezni Haget urat; hasztalan küzdött kíváncsisága ellen, tanári pályára lépése óta először kért néhány na-pi szabadságot, az elmehetésére. Előrközvén az est, Johanna egyedül ment el a színházhoz. Miután felöltözött, lement a színpadra, s az előfüggöny egy kis nyílásán, figyelemmel vizsgálta a termect, telve azon sajátos susogással, mely egy előre el-híresztelt földiesért darab első előadásának előjele szokott lenni a közönség azon részéről, mely a tehetség, értelem, vagy előkelőség fölénye által, megalapítja és lerombolja magának hírnevét. Szemei miután bejárták a páholyok és támlásszékek so-rai is, egy szék kis oldal páholyon állapodtak meg a színpad előtere mellett; a sötét háttérből Marczel és Haget ur alakjai bontakoztak ki; elől Klaudia páholy könyöklőjére hajolva, möhön szem-lélte az ember tömeget, melynek igazságátétele, vagy meglehet szeszélye fog sorsa felett hatá-rozni.

— Kilenc óra meg van, kezdetjük? Kér-dezte a rendező Johannától.

A színészné visszavonult, miközben a ren-dező hallatá a hármass jeladást.

(Folyt. köv)

lő nyilvánosság hiánya miatt lehető tájékoztatlan-ságunk adatokkal fog megcáfoltatni. Minden a nemzeti ügy iránt érdeklődő hazafit tiszteltetőkörünk, szőljön hozzá a tárgyhoz. A „Kelet” szerkesztője örömmel nyitandó a szabad eszmecserének; örömmel közli a nyugodt mérsékelt és tárgyilagos vélemény és ellenvéleményt is, hiszen a sajtó legnemesebb feladata éppen a vélemények kicserélése által az eszmék tisztázása, a közügy szolgatása.

Maros-Vásárhelyt, 1879. május hó.

Sándor Kálmán.

— A kisbirtokosok földhitelintézetéről szóló törvényjavaslathoz csatolt pénzügyminiszteri indoklásból kiemeljük a főbb pontokat:

„A mezőgazdasági kisebb földbirtokos-ország hiteligényeinek kielégítéséről Magyarországon eddig kielégítőleg gondoskodva nincs, mi egyik oka az uzsora rendkívüli terjedésének. A kormány ennél fogva nem hagyható figyelmen kívül azon törekvéseket, melyek az utóbbi években a fővárosban oly hitelszövetkezetek létesítésére irányultak, mely a nyereszkeskedést kizárva, alapítványok útján, valamint vidéki mezőgazdasági hitelszövetkezetek alakítása, vagy már létező vidéki pénzügyintézetek egy nagyobb hálózatba foglalásával szöval az alkalmas pénz- és hitelforrások szövetkezeti úton összekapcsolása által, egyetemleges jótállási alapon lehetővé tegye, hogy a mezőgazdasági kisbirtokosok nemcsak rövid lejáratú olcsó hitel nyújtsanak, hanem számára záloglevélkibocsátás útján hosszabb időre is jelzálog kölcsönök közvetítsenek. A magyar kisbirtokosok országos földhitelintézetét létesítő bizottság működése kezdetén felismerte, hogy céljai elérése végett nagy nehézségekkel kell megküzdnie s hogy az állam részéről nyújtandó anyagi segély, valamint a törvényhozás által megadandó bizonyos kedvezmények nélkül nem lesz képes a sikeres működéshez szükséges tőkéket magánosoktól megszerezni oly vállalat számára, melynél a nyereszkeskedés ki van zárva, kivált működése első éveiben. A létesítő bizottság az általa szükségesnek velt kedvezmények végett a kormányhoz fordulván, hivatali elődóm az ügyet szakértőkből és kormánytisztviselőkből álló vegyes bizottság útján tárgyalattatta és azon meggyőződésre jutott, hogy a fentjelölt célra irányzott törekvésekkel szemben közönséggel vagy elutasítólag visszavonulnia nem szabad, sőt egyenesen kötelességei közé tartozik, ezen törekvésekkel előmozdítani, e mellett azonban mindenképp előtérítve a kormány feladatát, hogy a létesítendő szervezet már alapszabályaiban oly elvek szerint és oly szolid alapon alkotassék, melyek annak kedvező körülmények között fokozatos felvirágzását biztosítsák. E tervezett intézet ugyanazon helyet akarja betölteni a mezőgazdasági kisbirtok számára, a melyet jelenleg a m. földhitelintézet a nagy- és középbirtok irányában elfoglal, és mivel a kisbirtok jelzálogi kölcsönadásra általában, különösen pedig zálogkibocsátás alapjául szolgálni kevésbé alkalmas, képesíteni akarja azt az önségely elvére alapított mezőgazdasági-egyletek, illetőleg szövetkezetek egyetemleges jótállása segítségével. Készséget alig szenved, hogy az intézetnek záloglevelei kibocsátásánál és értékesítésénél nagy nehézségekkel kell megküzdnie, már csak azért is, mert a tervezett intézetnek kezelési költségei feltéve, hogy oly arányokban képes leendő szövetkezetek hálózatát az egész országra kiterjesztetni, a mint azt célba venni, kétségek nélkül nagyok lesznek. Azonban szilárd akarat, buzgó munka és szorgalom, becsületes kezelés és okoszerű vezetés mellett, és feltéve, hogy a törvényhozás nem vonja meg ezen intézettől

pártolását és anyagi támogatását, sikerülni fog a nehézségeket leküzdni s e hazánk kisebb birtokosaira annyira szükséges intézetet, biztos alapot fektetni. A cél, melynek elérése itt azonban van, oly roppant fontossággal bír az ország jövőjére, hogy azt a legnehezebb időviszonyok között és még áldozatok árán is, előmozdítani mulasztatlan kötelességnek tartom.”

— A romániai pártharcok. Hogy Romániában a választási mozgalmak mily mértéket öltöttek, kitűnik azon journalistikai tollharcból, a melyet a fehérek (ellenzékiek) a vörösekkel (kormánypártiakkal) a küszöbön álló választások előtt vívnak.

A bukaresti Pressa, a mérsékeltebb ellenzék közlönye így szól:

„A választóknak ma jögnék van azt mondani a kormány: eieég legyen már ebből! és ne tovább! Ha azonban tétlenül és bűnös indolenciában tovább is megmaradnak, vagy talán a kormány pressiójának engednek, és a tisztátalan lelkű mumusoknak hódolni fognak, akkor tudják meg, hogy az ország, az utókor őket fogja felelősségre vonni, de ekkor késő lesz már a megbánás! A kormány kigunyolja a nemzetet, kigunyolja a jogot és igazságot, de jöved majd majd idő, lesznek majd más körülmények és más választások, jöved majd majd más kormány, a mely ezen kormánygöpet összezuza a világunk teljes meztelenségében megmutatja. Azért figyelmeztetjük a választókat, hogy gondoskodjanak komolyan a haza jövőjéről, emlékezzenek a radikális kormányval tett kevesir tapasztalatokra, emlékezzenek vissza azon megaláztatásra és áldozatokra, a melyek az utolsó háborúból mi reánk háromlottak, a mely Besszarabiánkra került és nyakunkba zúdította a zsidókérdést; tegyék kezükkel lelkükre és gondoljanak azon szerencsétlenségre, melyeket ezen diktatorialis kormány még mi reánk hozhat és tegyék meg kötelességüket: válaszsza-nak jellemes, képesített és független embereket.”

— A novi-bazari conventio ügyében Bécsből jelentik: A conventio gyakorlati keresztültvitelére már csak tisztán katonai okokból is alig lehet gondolni ezen a nyáron. Nemcsak azért, mert a Drina és a Lom hosszában vonuló utakat, helyesebben ösvényeket, csupán több heti munka után lehetne oly állapotba helyezni, hogy ezen élelmi vonatok akadálytalanul szállíthatók legyenek, hanem azért is, mert Gorazdában, Visegrádban és Focsában lösz, élelem és takarmány számára nagy raktárakat kellene berendezni s erősítéseket emelni, mielőtt az osztrák-magyar csapatok Taszlidza és Prijepolj felé előnyomulhatnának. A szerajevói mérnökügyi igazgatóság már elő is tervezte az erődítések vonatkozó terveit, melyek azonban nagyjából csak ideiglenes tábori erődítményekre vonatkoznak. Mielőtt az előnyomulás megkezdetné, a Drina jobbpartján, Gorazdában egy hidőnek, ezenkívül a Csejnicza határváros körül emelkedő magaslatokon több redoutának kell készíten és felszerelni; mind oly munka, melynek néhány hónap lefolyása előtt alig lehet befejezni. Szintén fontosnak tartják, hogy Focsánál hid építtessék a Drinán keresztül. Az erre vonatkozó javaslat azonban, tekintve a nagy költségeket, melybe itt a hidépítés kerül, nem egy hamar jut elfogadásra.

A képviselőház ülése.

— Május 8. —

Az erdő-törvényjavaslat tárgyalását folytatta mai ülésben a képviselőház. B. Kemény

rint, fáradhatatlanul érvényre juttatni igyekszik s több oly nevezetes ritkaságot szerzett már meg, melyek, műbecsüket tekintve, az unicumok közé sorolhatók. Így Vasady ur utánjárása szerzett meg Kossuth Lajos nagy hazánkfiától legközelebb azon 1848—49-iki katonai érdemrend nagy keresztjének csillagjelvényét is, melyet Bem tábornok Nagy-Szeben bevételé alkalmából kapott s holigban viselt, melyet nem régiben Vasady ur személyesen vitt el Budapestról, — hol a honvédműház javára közszemlére volt kitéve — rendeltetési helyére, az imecsfalvi múzeumba. Ugyancsak Vasady ur Seps-Szent-Györgyön a „felolvasó-egylet” estélyén egy szakszerű értekezést tartott ily címmel: „A múzeum”-ról, hogy az imecsfalvi becses műgyűjteményt a szélesség között minél szélesebb rétegben ismertesse.

Az érdekes imecsfalvi gyűjtemény jelenleg 6398 darabból áll, a könyvek, okiratok stb. ide számításával együtt s nevezetesebbjeit a következőkben ismertetem.

I. A múzeum birtokában van 96 darab porcelán, üveg s más hasonló tárgy, melyek közül megemlítenéd: I. Apafi Mihály fejedelem nagy billikoma. Két nagy czinfedelű korsó. Báldi Pál pohara, éjjeli lámpája. Kemény János fejedelem pohara. Gr. Apor István tája. Cserey Mihálynak a történelem virágokkal díszített asztaldényei; egy kis kanos 1661. felirattal s több érdekes székes kanos és chinai tányér. II. Szövetemű tárgy van 94 darab s ezek között nevezetesebbek: A Cserey-család egyik nőrokona: Barabás Mari menyasszonyi arannyal kivarrott női fűtője a XVII. század végéről. Macskási tábornok selyem, házi szőtt abrosza 1702-ből Kiss Ernő tábornok nyeregtekercse. Tisza Krisztina selyem nyakken-

miniszter az erdőfelügyelő intézmény czélszerűségét fejtegette. Ha külön közegek állíttatának fel a megyében, ez költségesebb volna, mint a királyi erdőfelügyelő intézmény. Erre nézve egy hozzászóló szakszámítás alapján mondhatja: Ha 12 királyi erdőfelügyelőre osztatik fel az ország s egy királyi erdőfelügyelőnek és segédjének fizetése együtt 4500 forintban állapittatik meg, az összes kiadás e tekintetben 54,000 forint fog tenni, ha pedig 14 lesz, akkor 63,000 forint. Az országban több van 90 törvényhatóságnál s ha csak 70-ben lenne szükséges erdőközégek állítása ma, hogy az erdőtörvénynek keresztültvitelére lehetővé tétessék s ha ezeknek egyenkint az uti általánnyal együtt 1200 forintban számítja fizetését, az összesen 84,000 frtra rugna. Egyébiránt itt nem az a fő szempont, hanem az, hogy az egyöntetűség és a gyors eljárásban a minisztériummal a közvetlen érintkezés meglegyen. — B. Perényi előadó rövid felszólalása után a törvényjavaslat általánosságban elfogadtatott s megkezdett a részletes tárgyalás.

A 2-ik §-nál Irányi Dániel véderdőknek kíván nyilvánítani oly erődöt, melyek közegészséges tekintetből fenntarthatók. Simonyi Lajos b. nem helyesli, hogy a tilalom feltételének mondanék ki, mert meglehet, hogy sok helyütt, hol pl. korhadt fák vannak, éppen az erdő felújítása végett szükséges az irtás. Azért az irtást ily esetekben előleges engedélyhez kívánja kötetni. — Szájbeli Gyula kimondatni kívánja, hogy a közérdekben véderdőknek kijelölt területek teljes adómentességben, vagy a viszonyokhoz képest adókedvezményben, a magánérdekben kijelöltek pedig a teljes adómentesség vagy adókedvezmény arányának megfelelő kártérítésben részesülnek, mely a megvédt terület tulajdonosát terheli. — Szederkényi Nándor azt kívánja elfogadni, hogy a véderdők a törvényhatóságok kijelölése alapján állapittassanak meg, s azok adókedvezményben, vagy adókedvezményben részesíttessék. — Kemény miniszter felszólalása után az összes módosítások elvetettek.

A 9-ik §-nál Simonyi Lajos br. azt is megengedtetni kéri, hogy a nyájat őrző és legeltető pásztrok gyújthassanak tüzet az erdőben. Kemény Gábor br. ellenzi a módosítványt, mert a szakaszban ki van mondva, hogy idegenek is gyújthassanak tüzet az erdőszemélyzet engedélye mellett. Ez uton el lesz érhető a Simonyi által előajtott cél. Az egyszerű felállás általi szavazás eredményre nem vezetett. Elnök a szavazók megszámolását rendelte el. — Kemény Gábor b. kijelenti, hogy elfogadja a módosítást. — Elnök felhívja azokat, kik elfogadják Simonyi módosítványát, hogy álljanak fel. A jegyző a felállók, valamint azokat, kik az eredeti szöveg mellett állottak fel, megszámolják. Elnök ki-mondja a határozatot, hogy a többség elfogadja Simonyi Lajos b. módosítványát. Csánády Sándor a törvény és a házszabályok értelmében követeli, hogy az elnök a szavazók arányát is mondja meg. Elnök kijelenti, hogy 54 elfogadta a módosítványt, 40 ellene szavazott. Minthogy ebből kitűnt, hogy a határozatra képes szám nincs meg, e képviselők újra megszámolhatnának. Az elnök csengőszóra többen jönnek be s constátáltatik, hogy 120 képviselő van a teremben. Elnök felkéri a képviselőket, hogy a tárgyalás alatt maradjanak a teremben. A 16-ik §-nál, mely a köz-ségi adó iránt intézkedik, hosszabb vita fejlődött ki, Szontagh Pál (gömöri) a szakasz kihagyását indítványozta, Gullner, Csánády, Szájbeli Gyula, Kiss Albert a szakasz kihagyását pártolják, míg Tisza m. elnök ismételve annak megtartása mellett szólalt fel. — A többség e szakaszt változat-

dóje. Egy arannyal himzett női ruhaderék a XVI. századból. Arany- s ezüsttel himzett s drága gyöngyökkel kirakott papucskok. Székely házi szőtt és selyemmel himzett abroszok, ágytakarók, kendők a XV., XVII. és XVIII. századból. Végre templomi öltözetek stb.

III. A bőrből készült tárgyak száma 32. Nevezetesebbjei: Egy bőrtárcza 1792. felirattal, állítólagosan I. Napoleon egyik nőkegyeltje volt. Különlőle löszertartók a székes-husár-ezredekől. Tillier őrnagy né utazótáskája a 18-ik század elejéről.

IV. A csontból készült tárgyak száma 15 darab, melyek között látható Tillier őrnagy né konty-festője a XVIII. század elejéről. Lőportartók latin felirattal a XVII. és XVIII. századból s Kiss Ernő tábornok dísznyerege.

V. Fából készült tárgy van 86 darab, melyek közül nevezetesebbek: Basa Tamás háromszéki főkirálybíró elnöki széke a XVI. század közepéről; ugyanennek faragványokkal díszített könyv-állványja Zaboláról. Abdul-Medisz díszasztala, mely 10,000 darabból van összerakva s rajta török-feliratok láthatók. — Székely-pogácsa belyegek s nyújtók a XVI. és XVII. századból. Egy régi díszes faragványu fakerezt. Récey Anna rejtélyes rekeszekkel ellátott szekrénykéje csinos festményekkel a XVII. századból. Egy igen régi zongora. Egy székes famozsár vagy máktörő, melyen „1664” dombor-véséssel látható.

VI. Réz-, ólom- és vas-tárgy van 153 darab. Nevezetesebbjei: Bocskay István fejedelem órája. Barcsay Ákos fejedelem asztali órája. Gróf Ferrathi kihal család pecsétgyomja a XVII. századból. Az olasz-magyar legió pecsét-nyomja. A

lanul elfogadván, a tárgyalás folytatása a holnapra fűrésze halasztatott.

KÜLFÖLD.

Bismarck herceg estélyei. Egy berlini lap írja: Nem indiszertető őstönözete a lapokat, hogy Bismarck herceg parlamenti estélyeiről tudósítást közöljenek; józan kötelességteljesítés volt ez. Ez estélyek egyszerűen politikai események, minden bensőbb magán jelleg nélkül. A parlamenti estélyeknek — mondják sokan — mindenütt az a céljuk, s nálunk is e célzál kellene birni, hogy barátságos, kellemes érintkezésbe hoznák azokat, kik tárgyalag harczban állanak egymással. De ettől az eszménytől mi Németországba messze, nagyon messze állunk. Sőt a parlamenti estélyek éppen ellenkező jellemet öltöttek. Találkozó helyei azok Bismarck herceg időnkénti híveinek, tervei védelmezőinek. De nem mindig ugyanaz a társaság volt az, mely a kancellár szombati estélyein összejött. Gyakran és erősen láttuk azt változni s az időnkénti változás draszticus fordulatot jelzett a politikai viszonyokban és vonatkozásokban. Sokáig az óconservatívek maradtak el, ez akkor történt, midőn Bismarck herceg a miniszteri asztal mellől anathemával sújtotta a Kreuz Ztgot, midőn Kleist-Ratow és Gerlach ellenzéki beszédek tartottak.

Bismarck herceget az arisztocrácia körében javithatatlan liberális embernek mondták. Csakhamar azonban láttuk, hogy a kancellár leveti a liberális allűröket. Csakhamar ismét megértették őt egykori barátai. A conservatívek ismét megjelentek az estélyeken s csakhamar ők voltak ott többségben. A nemzeti szabadelvűek az időfolyamában gyors változatban egyszer sokan, másszor kevesen, végre egyáltalán nem jelentek meg, mert évek óta állandó aprilisi időjárás uralkodik a kancellár s a nemzeti szabadelvűek közt; eső és napfény, vihar és fagy roppant gyorsan váltakoznak. De évek óta nem volt a társaság Bismarck hercegnél jellemzőbb csodálatosabban összeállított, mint a mult szombaton.

Első ízben jelent meg ott Windhorst-Meppen. Minthogy már a nap folyamában megtörtént az első csoda, este végbement a második, a még nagyobb csoda. Szombaton nap közben megéltük, hogy Reichensperg igazi lelkesedéssel beszélt a kormány mellett, Bamberger pedig leplezetlenül beszélt a kormány ellen; este a nemzeti szabadelvű párt vezetői mind elmaradtak a kancellár szalonjaiból, de Winhorstnemrég még a kancellár legélesebb, legveszélyesebb ellensége megjelent és sokáig a gyakran igazi intimtással csevegött a herceggel. A centrum több más tagja is jelen volt, míg Lasker, Bamberger és Braun, egykor az estélyek legállandóbb törzsvendégei, elmaradtak. Az új közgazdasági politika, úgy látszik, a parlamenti viszonyokat átálakítani van hivatva.

A nagy vámczata sorsa a német birodalmi tanácsban már el van döntve, mielőtt szavazásra kerülne volna a dolog. A kormány számára majdnem biztos volt a többség még azon esetre is, ha az ellenzék szilárdul összefogott; de a nemzeti szabadelvű párt ezutal is hű maradt gyarló multjához, két részre szakadt s az egyik frakció, élén Bennigsenel, átpártolt Bismarck herceg táborába, midőn a kancellár, jól ismervén embe-rét, kerekén visszautasított minden engedményt. Az ellenzék szakadása, bár compromissumokról már néhány nap óta beszéltek, mégis váratlanul történt, s a párt lapjai tegnapielőtt még makacsul tagadták, hogy Bennigsen alkudoznék a kancellárral. Néhány órával később az elpártolás be-

nagy-szebeni takács- s a segevárú kőmészek helyei. Tatár, arabs, török és magyar ló-zablák, vas ingek, kar-, mell-, térd- és has-vértek, buzogányok, sisakok, nevezetesen régi kardok, sarkantyúk a XVI. és XVII. századból. Nyíl hegyek, ívek, dárdák, lándzsák, török pisztolyok, ajtó-zár, bámulatos nagyságu kulcsok, különféle alaku harci kúrtók stb.

VII. A bronz-tárgyak száma 94, melyek legnagyobb részben háromszéki leletek. Közöttük legnevezetesebbek: Egy 38 cm. nagyságu gyertyatartó, 14 darab különböző nagyságu celta. Sark-lók, tűk, vések kalapácsok, lándzsák, buzogányok, edények; továbbá 43 darab különböző nagyságu szögletes, kerek, díszített és sima alaku kar- és kéz-karikák, díszítők, mellűk és csattok, lövésztől-lándzsók és fülbevalók.

VIII. A természetrajzi tárgyak száma az állat-, növény-, és ásványországból 1332 darab, melyek között nevezetesen őskori kővületek találhatók.

IX. Kép s különféle festmény van 83 darab.

X. Arany s ezüst tárgy 75 db. Nevezetesebbjei: Bem tábornok csillagjelvénye; Kossuth Lajos ajándéka. Damjanics János tábornok bitófájából készült kereszt, melytől több erdélyi honvéd aranyba foglaltatik. Cserey M. történetíróknak több ezüst dísztárgya. A Szent-Katolnán ásatás alkalmával talált ezüst tör, óv és arany gyűrűk.

XI. A különböző tárgyak száma 182 darab, melyek között kőkalapácsok, hamvvedrek, üveg-gyöngyök, római mécsesek, mozaik tégla-kb. lát-hatók.

XII. A régi pénzek s érmek száma 503.

XIII. Írott könyv van 47 darab, melyek a XV., XVI., XVII. és XVIII. században írat-

fejezett tény volt. Következménye nemcsak a vá-m javaslatoknak nagy többséggel való megszavazása lesz, hanem szükségképpen a nemzeti szabadelvű párt teljes felbomlása is, úgy hogy Bismarck herceggel többé nem áll szemben csak némileg is számbavehető ellenzék is: mely erőszakos reactionárius terveit legalább mérsékelné. A nemzeti szabadelvű párt, habár szilárdság és tapintat dol-gában vajmi sok kívánni valót hagyott hátra, tag-jainak száma, tekintélye és a párt tömörsége ál-tal mégis kényszerítette néha a kancellárt, hogy figyelembe vegye a szabadelvűbb eszméket is. Most Bismarck hg. megszabadult minden kényel-metlen akadálytól s ennek alkalmassint súlyos kö-vetkezményei lesznek nemcsak gazdasági, hanem politikai tekintetben is Németország további fej-lődésére.

A cázar proclamációja a bolgárokhoz.

Andrássy Gyula gróf, tudvaleg, azt kö-vetelte Oroszországtól, hogy a bolgároknak félreírt-hetetlen módon kijelentse, mikép a berlini szer-ződés okvetlenül s minden pontjában végre fog-hajtani, s hogy Keletrumélia és Bulgária egye-sítéséről ne álmodozzanak. Egyszermind azt is követelte külügyminiszterünk, hogy a muszka csa-patok haladéktalanul megkezdjék a kivonulást a ruméliai területtől.

Ez történá az előtt tizennégy nappal: A philippopolisi bolgár templomban Obruceff tábornok nájás 8-ikán olvasta fel a cázar proclamációját, mely felhívja a keletruméliá-lakosságot, hogy a berlini szerződés határozatait szigorúan szem előtt tartsák. A cázar, ugymond a kiáltvány, annak tudatában, hogy a jogok, me-lyeket orosz fegyverek szereztek a ruméliaiaknak, csak a berlini szerződés határozatainak életbél-petése által biztosíthatók: meghagyta csapatainak, hogy kezdjék meg a kivonulást Keletruméliából. A cázar reméli, hogy a ruméliaiak meg fognak fe-lélni várakozásának és nem fognak okot szolgál-tatni azon vádra, hogy compromittálják a békét, a mely mind magukra mind hazájukra nézve any-nyra nélkülözhetlen. A proclamáció felemlíti a nyert önkormányzatot, a biztosított polgári joga-kat s a keresztény helytartót, mint megannyi új vívmányokat, melyek tulajdon kézekbe helyezték le saját szerencséjüket. „A cázar megrója azoknak törekvéseit, a kik a berlini szerződés által terem-tett helyzettel meg nem elégedve, álatukon erő-szakos módon oly czélok elérésére törekednek, me-lyek homlokegyenest ellenkeznek a hatalmak ha-tározataival. A hatalmak beleegyezése nélkül si-kerre gondolni teljes lehetetlen, egy meggondolat-lan tett tehát csak újabb szenvedést hozna ha-zájukra.

Ezután beszédet intézett Obruceff tbk. a néphez s egyebek közt oda nyilatkozott, hogy a szultán katonai szempontból nem tartja szükség-snek a Balkán-szorok megszállását, a bolgá-roknak tehát óvakodniuk kell, hogy ez politikai szükségé ne váljék.

A „Budapesti Közlöny”-ből.

(Hivatalos hirdetések, árverések, csődök, pályáza-tok stb.)

Árverések.

Viczen (sz.-ujvári kir. bírórság) Dani An-drás 673 ft 80 krra becsült ingatlan birtoka 1879. máj. 19. — Tordán (tordai kir. tszé-k) Székely Ferenc 630 frtra becsült birtoka jun. és jul. 4-én. — Csik-Szt.-Imrén (csikszerei kir. tszék) Angyalfi Gyula és Etelka ingatlan birtokára junius és jul. 16-án. — Szabod és

s közülük megemlítenéd Cserey M. historiája (4-ed ré-t l. 824) Dávid Zeoltárai (4-ed ré-t 600 l.) ezzel egybekötve van a Szent-Erzsébet rendű apácáknak leendő és imádságai 1420-ból, melyet Szabó Ká-roly ismertetett a „Könyvszemle” 1877-ki jun. havi számában.

XIV. Nyomatott könyv s hirlap van 1913 darab, melyek között több nevezetes s majd nem unicumnak mondható példány található a XVI. és XVII. századból.

XV. A kéziratok száma, melyek nagyobb-részt az erdélyi fejedelmek sajátkezü aláírásával vannak ellátva, kitesz 1007 darabot. Ezen kéz-iratok közül már többeket a dálmagyarországi történelmi és régészeti társulat „Értésítőjé”-ben ismertettem s legközelebb több érdekes régi kéz-írat ismertetését folytatni fogom.

XVI. A különféle nyomtatványok röpiratok, alkalmi és halotti beszédek száma 88 darab.

Találattak továbbá a gyűjteményben be-cses pecsét-le nyomatok az erdélyi fejedelmek, kü-lönlőle városok, falvak, egyletek és családoktól; végre római tégla-k s épületeknek s egy képes ál-bum, több, mint 1000 darab fa-, kő- és rézmet-szati-képpel. A köztetteköl elégé látható, hogy mily nagy számú, műbecsese bíró anyag van itt felhalmozva s mily becses anyagát képezik ezek is édes hazánk letűnt multjának, az őseink általátólt s ez ezek korát megelőző viszonytárgyateljes esemé-nyeknek s mindezen becses gyűjtemény egy lelkes honleány: Cserey Jánosné urnő öngyűsagának kizárólagos érdeme.

Irodalmi ujdonságok.

STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében
Kolozsvárt
következő legújabb művek kaphatók:

A MAGYAR CLERUS adomákban. Irta Csukássi József 2 frt — kr.
TELJES FRANCZIA és MAGYAR SZÓTÁR. Irta Mártonffy Frigyes 4 frt — kr.
NŐ-KARÉNEKEK GYŰJTEMÉNYE. Két, három és négyzsolamú karénekek nők, vagy gyermekek számára. Szerkesztették Bartalus István és Gyertyánffy István 1 frt 30 kr.
IPAROS GAZDASSZONYOK KÖNYVE. Iparos gazda családok számára. Irta Kubinyi Lajos — frt 70 kr.
TEMPLOMI SZÓSZÉK. Közönséges, ünnepi és alkalmi egyházi beszédek. Irta Madarász Imre, ref. lelképíztör 1 frt 30 kr.
A SZIBÉRIAI SZÁMÜZÖTTÉK. Irta Mine Cottin. Franciaából fordítá György Aladárné — frt 80 kr.
HORVÁTH MIHÁLY EMLÉKEZETE. (Olvastatott a történelmi társulat 1879. márczius 6-ki ülésén). Fraknoi Vilmostól — frt 80 kr.
ÉPÍTÉSI TANÁCSADÓ. Mérnökök, építésszek és építőmesterek, földbirtokosok, gazdatisztek s általában az építkező közönség használatára. A legjelesebb hűtők felhasználásával. Irta Gonda Béla, mérnök 4 frt — kr.
AZ ELÁTKOZOTT FIU. Regény két kötetben 1 frt 30 kr.
A PESTI NÉMA KOLDUS. Regény 2 kötetben 1 frt 80 kr.

Oleseo könyvtár:	
RAINE H. <i>Az eszmény a művészetben.</i> Francziából fordította Harrach József	30 kr.
LESSING G. E. <i>Bölcs Nathán.</i> Drámái költemény 5 felvonásban. Németből fordította Zichy Antal	50 kr.
SEULÉ. <i>Augustus családja és kora.</i> Francziából átdolgozta Molnár Antal	30 kr.
INDAU PÁL. <i>Molière.</i> Fordította Bánfi Zsigmond	30 kr.
FEUILLET O. <i>Egy nő naplója.</i> Regény. Francziából fordította Fáy Béla	40 kr.
MACULAY. <i>Barère Bertrand.</i> Angolból fordította Angyal Dávid	30 kr.
MOLIERE. <i>A bot csinálta doctor.</i> Vigjáték 3 felvonásban. Fordította Kazinczy Ferencz	20 kr.
LOUIS-LENDE L. <i>Cameron.</i> Epizód a mexicói háborúból. Francziából fordította Haraszti Gyula	20 kr.

Katholikus
imakönyvek:
Albach

Pederzani

Eckartshausen

Gábor

Hungari

Leonhard

Munkay

Pázmány

Pap Fer.

Spáth

ujánszky

Tárkányi

Witschel

stb. stb.

PÜNKÖSTRE!

ÉPEN MOST ÉRKEZTEK

Stein János

KÖNYV- ÉS ZENEMŰKERESKEDESBÉ KÖLOZSVÁRT

Imakönyvek,

katholikus és protestáns egyháztelekeztiek számára
a legújabb s legdiszesebb párisi, lipcei és mainzi
kötésekben.

Bátran ajánlhatom e gyönyörű **corduan, selyem,
selyem-bársony, elefántcsont, tekénóbéka,
kautschuk, gyöngyház, szaru stb. stb.** remek be-
kötésű **imakönyveket** ájtatos hűgyleink figyelmébe.
A külföld legelső könyvkötészeti műhelyeiben készült **imaköny-
vek** nemcsak remek tartalmuk s gyönyörü művészes kivitelű
kölsejűk, de olcsó áruk miatt is általános figyelmet érdemelnek.

PÜNKÖSTRE!

Protestáns
imakönyvek:
Cleinmann

Dobos

Filep

Fördös

Heiszler

Kis János

Koronka

Medgyes

Révész

Szász K.

Székács

Tompa

Vörös

stb. stb.



DORSCH.

Dersch-halmáj-zsirolaj
Krohn M. és társától
Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható.

Ára egy üvegnek használtlasi használtással együtt 1 frt o. é.

(69)
Főraktár:
(19 - 52)

Moll A. gyógyszerész, cs. k. udvari szállító,
Bécs, Tuchlauben.

Raktárak a birodalom minden jó hírnevű gyógyszerüzeteiben, avagy áruszerkeskedéseiben vannak. Raktár nélküli helységekben nagyobb vételnél magánszemélyek is megfelelő árleengedésben részesülnek. A t. cz. község figyelemzetik **csak** Moll-féle készítményeket kérni és csak is olyanokat elfogadni, melyek védjegyemmel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak. **Kolozsvárt: Valentini Ad.** gyógyszerész. **Wolff János,** gyógyszer. **Dr. Hintz György,** gyógyszer. **Szelei Miklós,** gyógyszer. **Biró János,** gyógyszer. **Diétrich Sámuel** keresk. Brassóban. **Jekelius Nándor,** gyógyszer. **Fabik Ele,** gyógyszer. **Déván.** **Weisz Adolf.** Szebenben. **Müller K.,** gyógyszer. és **Reissenberger A. F.** Segesvárt. **Tentsch J. B.**

A. MOLL, k. k. Hof-Lieferant, **Wien.**